BARİATRİK CERRAHİ UYGULAMALARININ MİKROBİYOTA ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Zeynep UZDİL¹, Mendane SAKA²

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Samsun ² Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara

ÖZET

Obezitenin tedavisine ve bazı kronik hastalıkların önlenmesine yardımcı olan bariatrik cerrahi uygulaması vücutta çeşitli fizyolojik etkilere neden olmaktadır. Bunlardan birisi mikrobiyota olarak adlandırılan bağırsak florasının içeriğinin değişmesidir. Cerrahi sonrası mikrobiyotanın değerlendirildiği insan ve rat çalışmalarında mikrobiyotanın önemli filumu olan Firmicutes ve Bacteroidetes bakterilerinde bu değişiminin daha çok görüldüğü bilinmektedir. Bağırsakta daha çok kısa zincirli yağ asidi üretimine ve emilimine neden olan Firmicutes filumunda cerrahi sonrası azalma olmaktadır. Cerrahi sonrasında safraya dirençli olan Proteobacteria filumundaki bakterilerde artış olduğu bilinmektedir. Cerrahiye bağlı metabolik değişikliklerin mikrobiyal içeriği etkilediği

belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bariatrik cerrahi, mikrobiyota, mikroorganizmalar

EVALUATION OF THE EFFECTS OF BARIATRIC SURGERY ON MICROBIOTA

ABSTRACT

Bariatric surgery that helps treatment of obesity and prevention of some chronic diseases, causes various physiological effects in body. One of them is changing the content of intestinal flora called as microbiota. The studies which has evaluated microbiota after surgery in human and rat shows that this change is seen more often among phylum of Firmicutes ve Bacteroidetes. It is known that phylum of Firmicutes which causes short chain fatty acid production and absorption, decrease after surgery. It is known that there is an increase phylum of Proteobacteria which resistance to bile after surgery. It is stated that metabolic changes due to surgery affects microbial content.

Key Words: bariatric surgery, microbiota, microorganisms

Geliş tarihi/Received: 17.11.2017 Kabul Tarihi/Accepted: 26.03.2018

GİRİŞ

Mikrobiyom veya mikrobiyota olarak adlandırılan bağırsak florası bakteriler, arkeler, ökaryatlar ve virüsleri kapsayan vaklasık vüz trilyona mikroorganizmayı içermektedir (1,2). İnsan bağırsağında bulunan bakteri çeşitlilik göstermekte ve yedi bakteriyel bölüme avrılmaktadır: Firmicutes, Bacteroidetes. Actinobacteria, Proteobacteria ve Verrucomicrobia bağırsakta en çok bulunan bakteri filumları olup bunların dışında Cyanobacteria ve da bulunmaktadır (3.4). Fusobacteria İntestinal mikrobiyotanın temel negatif bakterisi Bacteroidetes filumu ve temel gram pozitif bakterisi Firmicutes filumudur. Bacteroidetesler hücrelerin gelişimine ve fonksiyonuna vardım etmektedirler. Bağırsakta fermentasyonla kısa zincirli vağ asidi (KZYA) üretiminde: Firmicutesler Bacteroidetesler'den daha etkilidirler (2,5). Bağırsak mikrobiyotasında iki yüzden fazla Firmicutes türü var iken daha az sayıda Bacteroidetes türü bakteri vardır (1-3,5,6). Bağırsakta bulunan arkelerdan en yaygını ökaryot filumuna ait metanojen grubu Methanobrevibacter smithii'dir (1,3,7). M. smithii metan üretiminde fermentasyon metabolitlerinden hidrojene gereksinim duymakta ve enerji döngüsüne katılacak olan KZYA'lerinin üretimini sağlamaktadır (4). Mikrobiyal olarak zengin bağırsak florası; intestinal villüslerde besin öğesi emiliminde artış, gelişmiş aktivitesine bağlı olarak karbonhidrat emiliminde artış, karaciğer ve kasta yağ asit oksidasyonunda azalma, safra metabolizması ve salınımında değisiklik ve glukagon benzeri peptid-1 (GLP-1) gibi bağırsak hormonlarında sağlamaktadır. Bariatrik cerrahi ise bu obezijenik özellikleri değiştirmektedir. Böylece ağırlık ve yağ dokusu kaybı yanında bariatrik cerrahi obezite ve dislipedimi gibi metabolik hastalıkları da önleyebilmektedir (2).

Bariatrik cerrahi morbid obezitenin tedavisinde uygulanan bir tedavi olmanın yanı sıra Tip 2 diyabet gibi metabolik hastalıklar icin de vararlı etkiler Bariatrik göstermektedir (8). cerrahi yöntemlerinden bugüne kadar mikrobiyotaya etkisi araştırılanlar: Roux en bypass gastrik (RYGB); Sleeve Gastrektomi (SG) ve Vertikal Bant Gastroplasti (mide kelepçesi) uygulamalarıdır. Yapılan araştırmalarda hastalık varlığı, stres, yaş, yaşam şekli, probiyotik ve ilaç (antibiyotik gibi) kullanımını içeren çeşitli faktörlerin ayrıca son yıllarda yapılan hayvan ve insan çalışmalarında bariatrik cerrahinin mikrobiyotayı etkilediği görülmüştür (4, 8-10). Bu makale planlanırken güncel literatüre dayanarak bariatrik cerrahinin mikrobiyata etkilerinin üzerine değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

I. Vücut Yapısının ve Ağırlık Kaybının Mikrobiyata Üzerine Etkisi

Zayıf bireylerle karşılaştırıldığında obezlerde; Bacteroidetes filumu düsük, Actinobacteria filumu yüksek oranda saptanmış olup, Firmicutes filumu obez ve normal vücut ağırlığına sahip bireylerde benzer düzeydedir (11). Ancak Duncan ve obez birevlere (12),uygulanmasından sonra Firmicutes filumunda azalma belirlemişlerdir. Zhang ve ark. (4). Bacteroidetes filumuna ait Prevotellaceae ailesi Firmicutes ve filumuna ait Erysipelotrichaceae ailesinin obez bireylerde en çok bulunan tür olduğunu saptamışlardır. Nadal ve ark. (13) adolesanlarda zayıflama diyeti sonucu dört kilonun üzerinde ağırlık kaybedenlerin Bacteroides/Prevotella oranında Firmicutes filumunda (Clostridium türleri) azalma olduğunu belirlemislerdir. Turnbaugh ve ark. (14) farelerde yaptıkları calismada Firmicutes/Bacteroides oranini obezlerde zayıflara göre daha yüksek belirlemiş ve obez farelerin feçeslerini

mikropsuz farelere transplante ettiklerinde toplam vücut yağında artış saptamışlardır. Basseri ve ark. (15),bağırsaktaki mikroplardan metanojenik arkelerin ağırlık kazanımı ve obezite ile iliskisini göstermislerdir. Buna göre normal popülasyonun %15'inde nefeste metan düzeyi ≥3 ppm iken obezlerde ortalama 12.2±3.1 ppm olup %20'sinde metan saptanmıstır. Nefeste metan saptanan bireylerin BKİ değerlerinin saptanmayanlardan daha fazla olduğu görülmüştür (14-16). Mathur ve ark. (17), M. smithii kolonizasyonunun vücut ağırlığı ile ilişkili olduğunu belirlemişlerdir.

II. Cerrahi Sonrası Mikrobiyota Değerlendirilmesi

RYGB Cerrahisinin Mikrobiyata Üzerine Etkisi

Ratlarda RYGB cerrahisini takip eden 8 hafta içinde Proteobacteria filumuna ait Enterobacter bakterilerden özellikle hormaechei türünde 52 kat belirlenmiştir (8). Ayrıca aynı çalışmada sham opere ratlar ile karşılaştırıldığında Firmicutes filumunda 4.5 kat, Bacteroidetes filumunda iki kat azalma saptanmıstır. RYGB sonrası ratlarda cekumdaki Actinobacteria (Bifidobacterium) (Lactobacillus) filumlarında Firmicutes azalma, proksimal jejunum, distal jejunum Actinobacteria kolonda ise **Bacteroidetes** (Bifidobacterium) ve (Bacteroides ve Prevotella) filumlarında artış saptanmıştır (18). Bu değişikliğin enerji dengesinde yeri olan intestinal hormonların üretimindeki farklılıktan olabileceği düsünülmektedir. Liou ve ark. (19) farelerde RYGB sonrası mikrobiyota kompozisyonundaki değişikliği en erken 1. haftada gözlemlemiş, 5. haftadan sonra mikrobiyatanın sabitlenmeye basladığı sonucuna varmıslardır. Baska bir rat çalışmasında, bağırsak mikrobiyotasındaki değişikliğin uzun dönemde (9 yıl) olduğu bu durumun yağ kütlesini düzenlediği görülmüştür (20). Liou ve ark. (19), RYGB

geçirmiş farelerden cerrahi geçirmemiş farelere bağırsak mikrobiyotasının aktarılması sonucu cerrahi geçirmemiş farelerde de ağırlık ve yağ dokusu kaybı görüldüğünü ve bu durumun KZYA üretimindeki değişikliğe bağlı olarak gerçekleştiğini belirlemişlerdir.

Tremaroli ve ark. (20), RYGB cerrahisi olan ratlarda obezlere göre Firmicutes filumunu (Clostridium difficile, Clostridium hiranonis ve Gemella sanguinis) daha az, Proteobacteria filumunu (Gammaproteobacteria) baskın daha saptamışlardır. Li ve ark. (21), RYGB cerrahili ratlarda sham opere olanlara göre baskın Proteobacteria daha (Gammaproteobacteria) belirlemislerdir. Proteobacteria filumu (Escherichia, Klebsiella ve Pseudomonas) RYGB olan bireylerde obezlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (22).

Firmicutes/Bacteroides obez oranı bireylerde yüksek iken tıbbi beslenme tedavisi ve RYGB ile azaldığı belirlenmiştir (23). Zhang ve ark. (4) RYGB geçiren hastaları cerrahinden 8-15 ay sonra değerlendirdiklerinde cerrahi geçirmeyen normal ve obez vücut ağırlığındaki bireylere göre Firmicutes bakterisini daha az, Gammaproteobacteria aynı oranda daha baskın saptamıslardır ve cerrahi olmayan hastalardan farklı olarak Fusobacteria filumu ve Proteobacteria filumuna ait ailesini Enterobacteriaceae belirlemişlerdir. Zhang ve ark. (4) RYGB geçirenlerde Proteobacteria (Enterobacteriaceae) ve Fusobacteria filumunda (Fusobacteriaceae) artış; (Clostridiales) Firmicutes filumunda azalma saptamışlardır. Kong ve ark. (24), RYGB'nin bağırsak mikrobiyotası üzerine değerlendirdiklerinde etkilerini sonrası 3. ve 6. ayda başlangıca göre anlamlı bir farklılık belirlerken 3. ve 6. av arasında bir farklılık saptamamışlardır. Avrıca Firmicutes (Lactobacillus, Dorea ve Blautia) ve Actinobacteria (Bifidobacterium) filumlarında azalma kaydedilirken Bacteroidetes (Bacteroides ve Alistipes) ve Proteobacteria (Escherichia) filumuna ait bakterilerde artış belirlenmistir. Ancak RYGB artmakta olan Proteobacteria beslenme tedavisi ile zavıflamada artmamaktadır (6). Furet ve ark. (9), zayıf kontrol grubu ve RYGB geçiren obez hastalarda bağırsak mikrobiyotasını Bacteroides/ değerlendirdiklerinde Prevotella grubu bakterilerin cerrahi öncesinde kontrol grubuna göre düşük iken cerrahiden 3 ay sonra miktarlarının arttığını belirlemislerdir. RYGB sonrası 3. ayda, yağ kütlesi azaldıkca Proteobacteria (Escherichia coli) filumunda artmış olup besin alımından bağımsız olarak sadece durumuna ağırlık bağlı değisiklik göstermistir. Laktik asit bakterileri ve Bifidobacterium türlerinde cerrahiden üç ay sonra düsüs saptanmıstır. Divabetik obez birevlerde cerrahiden önce düsük olan Firmicutes (Faecalibacterium prausnitzi) filumu RYGB sonrası 3. ayda artış göstermiştir. Graessler ve ark. (22), RYGB sonrası Firmicutes ve Bacteroidetes azalma ve Proteobacteria artış belirlemişlerdir.

Sleeve Gastrektomi Cerrahisinin Mikrobiyata Üzerine Etkisi

Damms-Machado ve ark. (23),laparoskopik sleeve gastrektomi sonrası bütirat üreten bakteri türlerindeki değişikliğin Firmicutes türündeki değişikliklerden sorumlu olduğunu belirlemistir. Bütirat fermentasyonunu sağlayan mikrobiyal içerikte LSG sonrası azalma olurken düşük enerjili diyet uygulayanlarda artıs olduğu görülmüştür. LSG esterleşmemiş yağ asidi ve safra asitlerinin fekal atımında artışa neden olduğu için enerji kısıtlı diyet bağırsak mikrobiyotasını değistirmezken, bağırsak mikrobiyotasını değistirmektedir. Ayrıca Damms-Machado ve ark. (23) LSG sonrası Bacteroidetes filumunda artış, **Firmicutes** filumunda azalma. Bacteroidetes/Firmicutes oranında artıs belirlemişlerdir. LSG olan bireylerde vücut

ağırlığı ile *Bacteroidetes* sayısı negatif, *Firmicutes* sayısı pozitif korelasyon gösterirken, enerji kısıtlı diyet uygulayan bireylerde tam tersi gözlenmiştir.

Sleeve gastrektomi sonrası *Bacteroidetes* filumunda artış belirlenmesinin (23) yanında, Ryan ve ark. (10), farelerde yapılan vertikal sleeve gastrektominin *Bacteroidetes* (*Bacteroides*) filumunda azalmaya yol açtığını gösteren farklı bir sonuç ortaya koymuşlardır. Bu sonucun azalmış yağ ve ağırlık kazanımı ile ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Mide Kelepçesi- Vertikal Bant Gastroplasti Cerrahisinin Mikrobiyata Üzerine Etkisi

Tremaroli ve ark. (20), ratlarda mide kelepçesinin BKİ' den bağımsız olarak dönemde (9 vil) bağırsak değistirdiğini ve bu mikrobiyotasını değişmiş mikrobiyotanın yağ kütlesini düzenlemeye yardımcı olduğunu belirlemişlerdir. Yine bu çalışmada farklı iki tür cerrahi olan mide kelepçesi ve gastrik baypass uygulanmasında benzer mikrobiyota saptanmıştır. Bu çalışmada obez bireylerden farklı olarak mide kelepçesi olanlarda Proteobacteria (E. Coli) filumunda artış, *Firmicutes* (Eubacterium rectale ve Roseburia *intestinalis*) filumunda azalma kaydedilmiştir.

Cerrahi Sonrası Arke Mikrobiyotası Değişimi

Hidrojen gazı (H₂) üreten bakteriler ile H₂ kullanan arke türünün bağırsakta bir arada olması, bakteriyel ve arke türleri arasında H₂ taşınmasına, ayrıca obez bireylerde kalın bağırsak tarafından tutulan enerji alımında artışa yol açmaktadır. Gastrik bypass cerrahisi geçiren bireylerin dışkısında insan bağırsağının en baskın arkesi olan M.smithii' nin obez bireylerle karsılastırıldığında düsük olduğu görülmüştür (4). Mathur ve ark. (25), 18-75 yaş arası gastrik bypass veya sleeve gastrektomi cerrahisi olan bireylerde dört av sonrasında nefeste metan ve hidrojen yapmışlardır. gazı tayini Cerrahi geçirdikten sonra nefeste metan ve hidrojen saptanan bireylerin cerrahi öncesine göre BKİ ve ağırlıktaki azalmalarının düstüğü saptanmıştır. Nefeste metan saptanması gastrointestinal sistemde metanojen olduğunu göstermekte olup cerrahi sonrasında kaybını ağırlık engelleyebileceği sonucuna varılmıştır.

III. Cerrahi Sonrası Değişen Mikrobiyotanın Metabolik Etkileri

Bağırsak mikrobiyotasındaki değişim, safra asitleri bağırsak hormonlarının ve salınımını etkileyerek yağların emilimini değistirmektedir (2). Proteobacteria filumunun düzeyi tıbbi beslenme tedavisinden etkilenmezken, gastrik bypass sonrasında artış gösterdiği belirlenmiş olup bu artışın iki sebepten kaynaklandığı düşünülmektedir (6). Bunlardan birincisi sonrasında safra cerrahi asitleri düzeylerindeki artışa bağlı olarak safraya dirençli olan bu türün artması iken bir diğeri cerrahi sonrası hayvansal ürün tüketimindeki artıs sonucu proteinlerin fermentasyonundaki ve bağırsak aminlerindeki artısa bağlı olduğu düşüncesidir (6).

Cerrahi ile artan *Proteobacteria* filumunun proinflamatuar etkilerinden dolayı bağırsak için yararlı olmadığı görüşü yaygındır. Gastrik bypass cerrahisi sonrası Roux en Y yapısının biliyopankeatik kolu aracılığı ile safra, üst gastrointestinal sisteme geçmektedir (8). Gastrik bypass cerrahisini takip eden altı hafta sonrasında feçeste konjuge olmayan safra miktarında azalma belirlenmiştir (8). Bu durum bağırsakbeyin-karaciğer aksını düzenleyerek erken doygunluk oluşmasına ve regülasyonunun sağlanmasına katkı sağlayabilmektedir. Woodard ve ark. (26), gastrik bypass cerrahisi geciren bireylerde Lactobacillus türü probiyotik iceren desteğin bağırsak bakterilerinin aşırı

üremesini engellediğini belirlemişlerdir. Graessler ve ark. (22), Tip 2 divabetli bireylerde gastrik bypass sonrası bağırsakta (Enterobacter Proteobacterium cancerogenus) filumunda artıs Firmicutes (F. prausnitzii ve Coprococcus comes) filumundaki azalmanın BKİ ve inflamasyon göstergesi C-reaktif protein (CRP) ile iliskili olduğunu belirlemislerdir. Ancak Tremaroli ve ark. (20),çalışmasında bariatrik cerrahi sonrası bağırsak florasındaki değişikliklerin BKİ, vücut ağırlığı yağ kütlesi ve gibi değişkenlerden etkilenmediğini göstermiştir.

Firmicutes türü bakterilerin fermentasyonla KZYA üretiminde *Bacteroidetesler*'den daha etkili olduğu bilinmekte, böylece bağırsak epiteli tarafından enerji tutulumu ve ağırlık artısı daha fazla olmaktadır. ağırlığı, BKİ, vağ Vücut kütlesinin Bacteroides/Prevotella ve E. coli negatif, Bifidobacterium ile pozitif korelasyon gösterdiği saptanmıştır (9). CRP ve interlökin-6 (IL-6) gibi inflamasyon faktörleri RYGB sonrası azalma gösterirken Firmicutes (F.prausnitzii) sayısında artış belirlenmistir. Bu nedenle Firmicutes (F.prausnitzii) filumunun bağırsak iltihabı ve akut inflamatuar hastalıklar için önleyici olabileceği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

yıllarda obezitenin tedavisinde Son kullanılan bariatrik cerrahinin zayıflamaya yol açarken bağırsak florasında değişikliğe neden olabileceği görüşü araştırmalara zemin hazırlamıştır. Obez bireylerdeki florasının cerrahi islem bağırsak değiştiği görülmüştür. Bu değişikliğin cerrahi sonrası değişen fizyoloji metabolizma iliskili ile olduğu bilinmektedir. Cerrahi sonrası mikrobiyota arastırılırken hormonlar, sindirim enzimleri ve inflamatuar belirteçleri içeren faktörlerin değerlendirilmesinde varar vardır.

KAYNAKLAR

- **1.** Barlow GM, Yu A, Mathur R. Role of the gut microbiome in obesity and diabetes mellitus. Nutr Clin Pract. 2015;30:787-97.
- 2. Bays HE, Jones PH, Jacobson TA, Cohen DE, Orringer CE, Kothari S. et al. Lipids and bariatric procedures part 1 of 2: Scientific statement from the National Lipid Association, American Society for Metabolic and Bariatric Surgery, and Obesity Medicine Association: Full Report. Journal of Clinical Lipidology. 2016;10:33–57.
- **3.** Dibaise JK, Zhang H, Crowell MD, Krajmalnik-Brown R, Decker GA, Rittmann BE. Gut microbiota and its possible relationship with obesity. Mayo Clin Proc. 2008;83(4):460-9.
- **4.** Zhang H, Dibaise JK, Zuccolo A, Kudrna D, Braidotti M, Yu Y. et al. Human gut microbiota in obesity and after gastric bypass. PNAS. 2009;106(7):2365-70.
- **5.** Das UN. Obesity: Genes, brain, gut, and environment. Nutrition. 2010;26:459–73.
- **6.** Sweeney TE, Morton JM. The human gut microbiome: a review of the effect of obesity and surgically induced weight loss. JAMA Surg. 2013;148(6): 563–9.
- **7.** Samuel BE, Gordon JL. A humanized gnotobiotic mouse model of host–archaeal– bacterial mutualism. PNAS. 2006;103:10011-10016.
- **8.** Li JV, Ashrafian H, Bueter M, Kinross J, Sands C, W le Roux C. et al. Metabolic surgery profoundly influences gut microbial-host metabolic crosstalk. Gut. 2011;60(9):1214–23.
- **9.** Furet JP, Kong LC, Tap J, Poitou C, Basdevant A, Bouillot JL. et al. Differential adaptation of human gut microbiota to bariatric surgeryinduced weight loss links with metabolic and low-grade inflammation markers. Diabetes. 2010;59:3049–57.
- 10. Ryan KK, Tremaroli V, Clemmensen C, Kovatcheva-Datchary P, Myronovych A, Karns R. et al. FXR is a molecular target for the effects of vertical sleeve gastrectomy. Nature. 2014;509(7499):183-8.
- **11.** Turnbaugh PJ, Hamady M, Yatsunenko T, Cantarel BL, Duncan A, Ley RE. et al. A core gut microbiome in obese and lean twins. Nature. 2009;457(7228):480–4.
- **12.** Duncan SH, Lobley GE, Holtrop G, Ince J, Johnstone AM, Louis P. et al. Human colonic microbiota associated with diet, obesity and weight loss. International Journal of Obesity. 2008;32:1720–4.
- 13. Nadal I, Santacruz A, Marcos A, Warnberg J, Garagorri M, Moreno LA. et al. Shifts in clostridia, bacteroides and immunoglobulin-coating fecal bacteria associated with weight loss in obese adolescents. International Journal of Obesity. 2009;33:758–67.

- **14.** Turnbaugh PJ, Ley RE, Mahowald MA, Magrini V, Mardis ER, Gordon JI. An obesity-associated gut microbiome with increased capacity for energy harvest. Nature. 2006;444:1027-31.
- **15.** Basseri RJ, Basseri B, Pimentel M, Chong K, Youdim A, Low K. et al. Intestinal methane production in obese individuals is associated with a higher body mass index. Gastroenterology & Hepatology. 2012;8(1):22-8.
- **16.** Mathur R, Amichai M, Chua KS, Mirocha J, Barlow GM, Pimentel M. Methane and hydrogen positivity on breath test is associated with greater body mass index and body fat. J Clin Endocrinol Metab. 2013;98:698–702.
- **17.** Mathur R, Kim G, Morales W, Sung J, Rooks E, Pokkunuri V. et al. Intestinal *methanobrevibacter smithii* but not total bacteria is related to diet-induced weight gain in rats. Obesity. 2013;21(4):748-54.
- **18.** Osto M, Abegg K, Bueter M, Roux CW, Cani PD, Lutz TA. Roux-en-Y gastric bypass surgery in rats alters gut microbiota profile along the intestine. Physiology & Behavior. 2013;119:92-6
- **19.** Liou AP, Paziuk M, Luevano JM, Machineni S, Turnbaugh PJ, Kaplan LM. Conserved shifts in the gut microbiota due to gastric bypass reduce host weight and adiposity. Sci Transl Med. 2013;5(178):1-11.
- 20. Tremaroli V, Karlsson F, Werling M, Stahlman M, Kovatcheva-Datchary P, Olbers T. et al. Roux-en-Y gastric bypass and vertical banded gastroplasty induce long-term changes on the human gut microbiome contributing to fat mass regulation. Cell Metabolism. 2015;22:228–38.
- **21.** Li JV, Reshat R, Wu Q, Ashrafian H, Bueter M, W. le Roux C. et al. Experimental bariatric surgery in rats generates a cytotoxic chemical environment in the gut contents. Frontiers in Microbiology. 2011;2:1-9.
- 22. Graessler J, Qin Y, Zhong H, Zhang J, Licinio J, Wong ML. et al. Metagenomic sequencing of the human gut microbiome before and after bariatric surgery in obese patients with type 2 diabetes:correlation with inflammatory and metabolic parameters. The Pharmacogenomics Journal. 2013;13:514–22.
- 23. Damms-Machado A, Mitra S, Schollenberger AE, Kramer KM, Meile T, Königsrainer A. et al. Effects of surgical and dietary weight loss therapy for obesity on gut microbiota composition and nutrient absorption. BioMed Research International. Volume 2015;1-12.
- **24.** Kong LC, Tap J, Aron-Wisnewsky J, Pelloux V, Basdevant A, Bouillot JL. et al. Gut microbiota after gastric bypass in human obesity: increased richness and associations of bacterial genera with adipose tissue genes. Am J Clin Nutr. 2013;98:16–24.

- **25.** Mathur R, Mundi MS, Chua KS, Lorentz PA, Barlow GM, Lin E. et al. Intestinal methane production is associated with decreased weight loss following bariatric surgery. Obesity Research & Clinical Practice. 2016;10:728-33.
- **26.** Woodard GA, Encarnacion B, Downey JR, Peraza J, Chong K, Hernandez-Boussard T. et al. Probiotics improve outcomes after roux-en-y gastric bypass surgery: a prospective randomized trial. J Gastrointest Surg. 2009;13:1198–1204.